

Új hungarikumok: a csabai kolbász, a hízott libából előállított termékek, a **tokaji aszú**, a Bérés-csepp. Már korábban bekerült a hungarikumok közé a pálinka és a törkölypálinka, a **matyó népművészet**, a táncház módszer, a **tokaji történelmi borvidék kultúrtáj**, az ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete, Budapest (*a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrásy út*), a Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj, a herendi porcelán, Hollókő Ófalu és környezete, a Hortobágyi Nemzeti Park, a mohácsi busójárás, Pécs ókeresztény temetője, a solymászat, az **Aggteleki-karszt** és a Szlovák-karszt **barlangjai**, valamint a karcagi birkapörkölt.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdag örökségével a Megyei Értéktárba, a Magyar Nemzeti Értéktárba és a Hungarikumok Gyűjteményébe is számos javaslat benyújtását kezdeményezheti.

Néhány lehetséges javaslat:

Hungarikumok Gyűjteményébe az *egészség és életmód* ágazatban a megye termálfürdői (Zsóry–Mezőkövesd, Bogács, Miskolctapolca–Barlangfürdő).

A **Magyar Értéktárba** az *agrár- és élelmiszergazdaságban* az akác-méz, az egészség és életmód kategóriában Szabó György bükk-szentkeresztii füvesember szabadalmaztatott Diabess teája és gyógyteái. A kulturális örökség körében a bükkábrányi mocsárciprusok, a Halotti beszéd (Boldva), a *Rudapithecus hungaricus* (Rudabánya), a Subalyuk-barlang (Cserépfalu), a Szeleta-barlang (Miskolc, Hámor).

A **Megyei Értéktárba** az *agrár- és élelmiszergazdaságban* gönci barack, gönci barackpálinka, borsodnádasi molnárkalács, erdőhorvátai perec. A *természeti környezetben* a Bükk-fennsík, a kaptárkövek (Bogács, Cserépváralja, Kács, Tibolddaróc, Szomolya), a boldogkőújfalui kötenger, a keleméri Mohos-tavak, a foltos szalamandra, a lipicai ménes (Bükk, Csipkésút), a szártalan bábakalács. A *kulturális örökség* között az erdőbényei kádártánc, a csáti és a pataki kerámia, a hollóházi porcelán, az *épített környezet* körében a tapolcai bencés apátság, az avasi borospincék (Miskolc) és sorolhatnánk tovább.

Értékmentés

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYÉBEN

Segédlet a nemzeti értékek
és hungarikumok gyűjtéséhez

2013

Hogyan gyűjtsük össze és rendszerezjük nemzeti értékeinket?

Ezzel a kiadvánnyal segítséget szeretnénk nyújtani mindazoknak, akik ötleteikkel, javaslataikkal részt kívánnak venni nemzeti értékeink összegyűjtésében. Az értékgyűjtő tevékenység alapja egy törvény és egy kormányrendelet.

A **2012. évi. XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról** kimondja, hogy „a) a magyar nemzeti értékek és azokon belül a hungarikumok megőrzendő és egyedülálló értékek; b) az összetartozás, az egység és a nemzeti tudat erősítése érdekében nemzetünk értékeit össze kell gyűjteni, dokumentálni, az értékvédelem alapjául szolgáló dokumentációt a szigorú nyilvántartás és kutathatóság szabályai szerint meg kell őrizni, az értékeket pedig ápolni, védelmezni és támogatni kell.” A törvény definiálja a nemzeti érték és a különböző értéktárak fogalmát.

A **114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról** ismerteti a nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriáit; a települési, tájegységi, külhoni és megyei értéktárak létrehozását; a hozzájuk kapcsolódó bizottságok működését. Útbaigazítást ad a nemzeti értékek települési, tájegységi, megyei és a külhoni magyarság értéktárába történő felvételéhez és tárgyalja a nemzeti érték hungarikummá minősítésének módját.

Hogyan és hová tehetünk javaslatot?

A kormányrendeletben mellékletként 3 adatlap található, amelyeken három különböző szintre való felvételre tehetők javaslatok.

Ezek:

a) Javaslat a „[nemzeti érték megnevezése]” a [**települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság**] értéktárba történő felvételéhez; – bárki írásban kezdeményezheti a megfelelő helyi szinten;

b) Javaslat a „[nemzeti érték megnevezése]” **Magyar Értéktárba** történő felvételéhez; – bárki kezdeményezheti;

c) Javaslat a „[nemzeti érték megnevezése]” **Hungarikumok Gyűjteményébe** történő felvételéhez. A javaslatétel a törvény 12. § (1) szerint történik.

Valamennyi nemzeti érték esetében szakterületi kategóriák szerint szükséges az azonosítás és rendszerezés. Az alábbi nyolc ágazati kategóriába sorolhatóak az egyes értékek:

agrár- és élelmiszergazdaság (szellemi termékei és tárgyi javai),
egészségéséletmód (természetgyógyászat, gyógyvíz és fürdő kultúra),
épített környezet (építési munka tárgyi eredménye, szellemi terméke),
ipari és műszaki megoldások (ipari termelés szellemi és tárgyi javai),
kulturális örökség (tudomány és művészetek szellemi és tárgyi javai),
sport (szabadidős vagy versenyszerű formában végzett testedzés),
természeti környezet (képződmények, tájak, természeti területek),
turizmus és vendéglátás (termékek, étel- és italkészítési eljárások).

A különböző értéktárakba tett javaslatok megfelelő indoklásához fontos szerepük van a speciális ismeretekkel rendelkező szakembereknek, köztük a közgyűjtemények munkatársainak, a könyvtáros szakembereknek. A kormányrendelet előírja a javaslat megfelelő dokumentálását, amelyhez a könyvtárak irodalom- és forráskutatással, bibliográfiák készítésével járulnak hozzá. A könyvtárosok segítenek a javaslattevőnek az adatlap kitöltésével járó dokumentáció elkészítésében.

A helyi szintekről érkező javaslatokat a **Megyei Értéktár Bizottságok** munkája fogja össze.

